

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szabadka, IV., Rákóczi-út 20. Telefonszám 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	24-
fél évre	12-
negyed évre	6-
egy órára	2-
Vidékire postán küldve	
egész évre	24-
fél évre	12-
negyed évre	6-
egy órára	2-

Tárgyalunk a békéről.

Bresztlitovszkából jelentik félhivatalosan: 22-én délután négy órakor hivatalosan megnyitották a béketárgyalásokat. Érdekes, hogy a delegáltjaink közül kimaradt Grätz Gusztáv, helyébe Mérey nagykövet került; továbbá, hogy az orosz delegáltak között van Bizánkó asszony, a török delegáltak között pedig egy királyi herceg.

Lipót bajor herceg, tábornagy, mint keleti frontunk főparancsnoka üdvözölte a kiküldötteket, aki rámutatva a fegyveresüneti tárgyalások kedvező lefolyására kifejezte reményét, hogy a mostani béketárgyalások mielőbb békés vezetnek. Felhívta Ibrahim pasa őfelségét a korelnöki tisztség elvállalására, ami meg is történt. Ibrahim pasa a tárgyalásokat megnyitva, azt a kívánságát fejezte ki, hogy a tárgyalások lefolyása szerencsés legyen. Indítványozta, hogy elsőnek Kühlemann államtitkár vegye át az elnöklést a tárgyalásokon. Ezt elfogadták. Kühlemann elnök megnyitójában a következőket mondotta: Fenségek, Nagyságos asszonyom, Uraim! Megtiszteltetésnek veszem magam és Németország részére, hogy az első tanácskozáson elnökölhetek, amelyen a szövetségesek és Oroszország delegáltjai összegyűlnek, hogy a háborúnak békét vessenek és helyreállítsák a béke, barátság állapotát a központi hatalmak és Oroszország között.

Jelenleg nem lehet arról szó, hogy a legkisebb részletekig kidolgozott békeinstrumentumot teremtsünk a most megkezdett tárgyalásokon. Ami előttem lebeg, az ama legfontosabb alapelvek feltételeinek a megálapítása, melyek mellett a barátságos, szomszédi közeledés, főleg kulturális és gazdasági téren lehetőleg mielőbb megindulhat; továbbá a legjobb eszközök megbeszélése, melyekkel a háború által ütött sebek ismét meggyógyíthatók volnának. Tárgyalásainknak számot kell vetni egyfelől azzal, ami kialakult, azért, hogy a tények szilárd talaját el ne veszítsük lábaink alól, másfelől ama vezérgondolatok fognak vezetni, melyek alapján itt megjelentünk. Szerencsét ígérő körülménynek tekintjük, hogy a tárgyalások az emberszeretet ünnepén kezdődnek. Kifejezi reményét, hogy a tárgyalások gyorsan és szerencsésen fognak tovább haladni. Indítványára elhatározták a rangsori kérdéseket a képviselt hatalmak alfabetikus sorrendjében. Az elnökségben az öt hatalom első képviselői felváltva elnökölnek. A tárgyalási nyelv német, francia, bolgár, orosz és török.

Oly kérdések, melyek a résztvevő hatalmak közül csak egyeseket érintenek, ezek között külön tárgyalások tárgyát alkotják. Az ülésekről szóló hivatalos jelentéseket közösen állapítják meg. Ezután az orosz első képviselő hosszabb beszédben ismertette az orosz békeprogram alapeleit. A központi hatalmak képviselői kijelentették, hogy hajlandók az orosz fejtegetések vizsgálatába bocsájtkozni. A vizsgálat eredménye lesz a legközelebbi ülés tárgya.

Bizalom az olasz kormányhoz

Róma, dec. 23. Az olasz kamara a kormánynak 435 szóval 50 ellenében bizalmat szavazott.

Vilmos császár Verdunnél.

Berlin, dec. 23. Wolff-jelentés: A császár 21-én meglátogatta a Verdunnél álló csapatokat beszédet intézett hozzájuk, azután 3 óras sétát tett Maastól keletre.

A békevágy karácsonya.

Írta: Prohászka Ottokár.

Sohasem visszhangzott még eddig a karácsonyi szózat, az hogy „Dicsőség Istennek, békesség embernek“ végig a világon úgy, mint most; sohasem váltott ki lelkünkben oly izzó, győzni s érvényesülni akaró vágyat a béke után, mint most, a világháború negyedik karácsonyán. E vágy kitör elfojtott érzéseink, szegény, szenvedő lelkünk mélységéből s nagy öntudatossággal hirdeti, hogy ahol béke nincs, ott kultura sincs; ott Isten sincs, ott megváltás sincs s ha a Krisztus járt is valamikor arra, de országát ott még meg nem alapíthatta igazán.

De hát most már dereng a kegyetlenség, a szenvedés hosszú éjjele után a jobb világ hajnala s a karácsonyi énekből valóság készül: világbéke, társadalmi béke, egy jobb világ.

Ezen a világbékén s a benne kialakuló jobb világon sok tényező dolgozhatik: dolgoznak véres munkában a hadseregek, dolgozik a diplomácia, dolgozik a pápaság is és az orosz forradalom; de ha ezek meg is hozzák nekünk a békét, nem bízunk a béke tartósságában s marandandóságában mindaddig, míg a világ lelke nem lesz karácsonyi, míg a nemzetek érzi lette nem lesz krisztusi, míg az országok el nem változnak belső alkatukban s míg törvényeikben s gazdasági berendezkedésükben meg nem testesítik az evangélium szellemét, a több igazságosságot s az igazi testvériséget, Krisztus szeretetét.

Ezt a karácsonyi szeretetet nemcsak hirdetni kell szóval, hanem testet kell neki adni tetteiben, törvényekben s gazdasági berendezkedésben. Ennek a karácsonyi szeretetnek fel kell világosítani az emberiséget s rá kell segítenie azt arra a belátásra, hogy a háború nem az Isten aka-

rata, hanem hogy az ellenkezőleg förtelen és vadság és bűn. Akkor foglal tért Krisztus országa köztünk, ha majd nem lesz háború, ha majd annyira fejlett a világ, hogy a háborút mint poklot gyűlöli s utálja. Hol tartunk még ettől? S mily kevés értelme van még ez idő szerint az angyali énekek, hogy „békesség a földön a jóakaratu embereknek“?

Hát hol, merre van az igazi jóakaratu? Az a jóakaratu melynek melegétől és erejétől elváltoznék a világ?!

Az csak isteni emberben lehet, aki hajdan karácsonykor közénk jött s aki azzal lépett fel, hogy legyünk hozzá hasonlóak s teremtsünk azután világot a mi képünk-re s hasonlatosságunkra. Nagy szeretetlenségbe jött, „rossz és bűnös nemzedékbe“, de meg akarta javítani; világba jött, melyről tudta, hogy gyűlöli őt, de szeretetével meg akarta a gyűlölködőt téríteni; egy kapzsit s önző világba jött de megmutatta, hogy a pénz nem boldogít s hogy az arany csengésénél s a bankók susogásánál szebb zene is van; azután pedig feláldozta magát s meghalt érettünk, azaz hogy helyettünk, hogy megváltson a bűntől, az önzéstől s a gyűlölködéstől s elzárja a poklot, amely halált okád s megnyissa a mennyet mely életet ad.

Mikor fogjuk mindezt megérteni, mikor szólja meg a szívünket a világot megváltó s a békét adó szeretetnek szent érzése és varázsa?

Mikor? Hát azt gondolom hogy akkor, mikor a szeretetet, mely úgy tud helyettesíteni, hogy helyettünk is meg tud halni, köznapi s mindennapi történés és megtapasztalás lesz, mikor majd százan s ezren s milliók lesznek, akik meghalni tudnak s meg is haltak érettünk és

helyettünk s mikor patakozó vérük a nagy Krisztus vérontásának jelentőségét hozzá öntudatunkra s kifakad lelünkéből a szenvedélyes érzés, hogy lehetetlenség az hogy egymást öljük s pusztítsuk, hogy egymást nyomorítsuk és zsaroljuk, hogy egymást kinozzuk s gyötörjük, mikor egy örök szeretet toboroz körülöttünk s hiv és biztosít, hogy boldogok s testvérek lehetünk s a földön is boldogul élhetünk s mindezt meg is halt s a legszentebb áldozat néma feltségével kiáltja világgá: szeretet, békesség testvériség! Ezeket hoztam! Ezek intézőnek sorsotokat s építsék fel világotokat!

Ó, szent karácsony, nagy hatalom és édes álom, mert belemarkolsz szívünkbe s édes álom, mert még mindig in-

kább kép és program vagy, mint élet és valóság!

A piros, véres, helyettesítő szeretet most veti vörös fényét a karácsonyi jászolra s magyarázza s kommentálja az ősi isteni szeretetet. Mint ha csak álgyujtana önző, rideg szeretetlenségünknek s egymást zsaroló s szipolyozó kapitalista berendezésünknek. Fogjton tüzet tőle a rossz, szenvedő világ, hogy elégjen s elhamvadjon s fogjon tőle tüzet a lelkünk is, hogy a karácsonyi pogramot a világbékét, egy jobb igazságosabb társadalmi s gazdasági rend létesítése által megteremthessük. Ez lesz a mi feladatunk most a közeljövőben s így remélhetjük, hogy idővel igazán békességük legyen a jóakaratu embereknek.

Varga György dr.

a Kossuth Asztaltársaság diszelnőke.

A szabadkai Kossuth Asztaltársaság tegnap — vasárnap — délután három órakor tartotta Nojcek Géza elnökle mellett ezidai karácsonyi gyermekfelruházó ünnepélyét. Az ünnepélyt Nojcek Géza nyitotta meg, majd a szegény gyermekek felruházása következett. Ezuttal pénzületi segélyben részesítették a szegény gyermekeket.

A gyermekfelruházási aktust követően egy három tagú bizottságot küldöttek ki Varga György dr. ügyvédért, akit a egyesület örökös diszelnőkévé választották meg. Varga György dr. megérkezésekor Nojcek Géza mondott szép beszédet és a következő tartalmú diszoklevelet nyújtották át a megválasztott diszelnőknek:

„Tudtára adjuk mindenkinek, a kiket a jelenben megillet és a jövőben megilletend, hogy a szabadkai Kossuth Asztaltársaság 1917. évi szeptember hó 23 án tartott rendes évi közgyűlése dr. Varga György ügyvéd urat, a Kossuth Asztaltársaság ügyészét, a függet-

len törekvések törhetetlen bajnokát a szabadság, egyenlőség és testvériség őszinte barátját, a népjogok bátor harcosát, az önzetlen, igaz hazafit és a nemes emberbarátot, ki jobb sorsra érdemes, szertett hazánkért küzdve 33 havi keserű hadifogságot szenvedett, ezen érdemei elismerésül alapszabályai alapján örökös diszelnőkké választotta. Minek nagyobb hitelül kiadtuk az Asztaltársaságnak pesétjével és saját aláírásunkkal megerősített jelen diszoklevelet, hogy időtlen időig hirdesse tagjaink elévülhetetlen báláját nagyrabcsült, szeretett diszelnőkünk iránt és hogy az ő önzetlen hazafias egyénisége az idők végtelenségéig minden igazi magyarnak mintaképe legyen.“

A diszoklevél átnyújtása után Varga György dr. mondott igen szép köszönő beszédet.

Itt említjük még meg, hogy Kramer Béla 100 koronát adományozott az Asztaltársaságnak, a jövő évben felruházendó gyermekek költségeire.

Éjjeli rablók a pusztán.

— Hogyan menti meg asszonyát a muszka? —

(Saját tudósításunk.) Vakmerő rablást követett el három katona az elmúlt éjjelek egyikén Verucispusztán. Itt lakik a 188. sz. alatt Bédity Elekne, aki éjjel észrevette, úgy 11 óra tájban, hogy a tanyája udvarán 3 ismeretlen alak járkál, az egyik katonaruhás. Egyikük nemsokára a konyhaajtót feszítette ki fejszével és bement a konyhába. Erre az asszony gyorsan felkeltette a vele egy szobában alvó Lunymiov Fedor nevű orosz foglyot és kérte, hogy tartsa erősen belülről a szobaajtó kilincsét és ne engedje be a rablókat. Ő meg erősen kiabált segítségért, az ablakon akart kimenekülni.

Ekkor látta, hogy az ablak alatt egyik rabló, Odvality Péter, a kezében ütésre emelt fejszét tart. Visszament tehát az oroszhoz és segítette neki tartani az ajtót. Az

üveges ajtón keresztül látta, amint a másik tettes a kezében lövésre készen kétesövű fegyvert tartott és zsebvillanylámpával világított s bunyevác kiejtéssel kiáltotta:

— Orosz, nyisd ki az ajtót!

Ez, Tikviczi Kálmán, a fegyferrel ütötte és feszegette. Az asszony összetett kézzel könyörgött az ajtón keresztül. Tikviczi harsány hangon kiabált:

— Csendőrök vagyunk, ereszszetek be!

A másik két rabló ezalatt a „tisztá szobában“, miután leütötték az ajtóról a lakatot, a szekrényekből minden férfi- és női ruhát összeszedett s a tollal megtöltött dunyhát és 1200 korona készpénzt is elvitt. Az összes kár több, mint 10 ezer korona.

Ezután eltávoztak. A rablott holmit Odvality lakására vitték

Szabadkára és ott 3 egyenlő részben fölosztották egymás közt. Tikviczi magához vette másnap a rá eső részt és elindult vele a zombori országoton Tavankut pusztára. Utközben Nagyhegyesi Ferencné Sebesics-pusztai koresmárosnének és másoknak is adott el a ruhákból. Nagyhegyesiné ismerte Tikviczkit és nem is fizette ki neki a ruhák árát.

Ezután Tikviczi Merkovic Györgyné kishoszniai koresmájába ment és itt találta őt éjfél tájban a tavankuti csendőrőrs járőre kártyázás közben. Elfogták és mint katonaszökevényt magukkal kísérték. Utközben egy kocsit vettek észre, amelyen a másik két rabló volt, Odvality Péter és Zombola István. Egyikük a csendőrök látára fegyvere után nyult, hogy lelője a csendőröket, de az egyik csendőr villanylámpával hirtelen az arcába világított, úgyhogy annak elkáprázott a szeme és így le tudták fegyverezni. Mikor a csendőrökkel tovább mentek a kocsin, az egyik alak, aki részeg

volt, lebukfencezett a kocsiról és a fején hatalmas sebet ejtett.

Szalma és kukoricaszárkup alatt megtalálták azután a lopott ruhák nagy részét is. A rablók bevallották, hogy látták, mikor Bédityné 3 hizott disznót adott el Szabadkán. Elhatározták tehát, hogy kirabolják. Tikviczi másnap kiment a tanyák közé és helyszíni szemlét tartott.

Fejszét, megtöltött vadászfegyvert vettek magukhoz és úgy határozták, hogy az orosz tártalmatlanná teszik azáltal, hogy bezárják abba a helyiségbe, ahol alszik. Akkor éjjel azonban az orosz az asszony szobájában aludt és így ez a terv nem sikerült.

Odvality lakásának az istállójában egy világos pej kancát is találtak a csendőrök. Őrizet alá vették ezt is és bevitték a rendőrségre, ahol László kapitány vette át. A három katona beismerte, hogy a Gyurászevity Miklós kárára elkövetett rablásnak is ők a tettesei. Mind a hármat átadták a katonai hatóságnak.

Spitzer Sándor és társai.

Zombor, dec. 20.

Lehetetlen még egyszer vissza nem térni Spitzer Sándor és társainak a szereplésére a választójoji blokk megalakuló gyűlése alkalmából. Mindazideig, míg Spitzer Sándor nem jelentkezett szólásra, elég ők szépet és gyakorlatit lehetett hallan dr. Donoszlovits Vilmos, Prokopy Mihály és mások előadásaiból. Spitzer azonban jónak látta tüntetni önmaga és az általa hangsúlyozott iszonyu liberálistaság mellett. Kikelt a mágnások, a földbirtokosok és a főpapok ellen. A főpapok említésénél egy-néhányan a tömegeből bátorságot vettek maguknak megabecugolni a főpapokat, mert hát Spitzer szerint is, ők ellenségei a választói reformnak. Spitzer és társai nem vették észre, hogy a függetlenségi kör szentélyében vannak, még pedig nem egyedül, hanem számos keresztény katolikus hívő társaságában, kiknek nem jól esett, hogy a merész és még eszéletlan demokrátiák lehurrogták püspökeiket.

Nem lett volna szabad Spitzer és társainak ennyire megfélemlítkezniük magukról. Tudhatták, hogy az ő vallásellenes kitörésükkel blamálják az észme mellett annak egyik tekintélyes képviselőjét, dr. Balogh Ernő főispánt is, aki bizony ragaszkodik kitéhez és az egyház papjaihoz is. Spitzer és társainak a szomorú szereplése minden jelenlevőre kellemetlenül hatott és a jóleső nyugalom csak akkor tért vissza a szívekbe, amikor Spitzer és társai Józich József visszautasító fellépésében megkapták méltó jutalmukat. A színtelen Spitzer még sápadtabb lett, a főpokat abecugoló szociáldemokraták némává lettek, lehet, hogy ajkukba haraptak, mert nem voltak olyan helyen, hol botrányba vehetők volna!

Szegény Magyarország! Téged Spitzer és társai akarnak boldogítani a tekintély, a vallás lehurrogatásával, az Isten és lelket tagadó tulfnomított liberálistaság és oltárromboló szabadkőművség áldott jegyében!

Ki mondta azt, hogy a mágnások, földbirtokosok és a főpapok ellenségei a választói reformak?! Hát nem a királytól jött az első mozgalom?! De ugy-e, Ófelségét

nem fogják-e az alantabbak követni aenépuralmi eszmék kivételében? Csak épp Spitzer és társai hivatják arra, hogy a királyi szózatot kövessék! A főpapság, a mágnásvilág igenis a reform mellett vannak, de ne legyen az kaftános és pájezsos izü, ne legyen romboló, hanem kassa át a reformot egy szent nemzeti érzés és ragaszkodás Szent István koronájához!

Mi megjegyeztük maguknak Spitzer és társainak a csunya szereplését; majd máskor jobban részen leszünk és nem engedjük, hogy egy-két Spitzer sértse társaival együtt annyi ezet hívőnek a valóságát, Istenét olyan városban, hol ha vannak is tartalékban malterkaualas vitézek, azaz szabadkőművesek, mégis csak óriási többségben vagyunk mi, felekezeti különbség nélkül, Istenben hívők. Polgárok! Vigyázzatok és ne engedjétek gyávaságtokban magatokat a gátni őseitek fészkeiből!

— Ujabb rekvirálás Szabadkán.

A minisztertől ma leirat érkezett Szabadka városához. A leiratban a miniszter szigorubb rekvirálásokat rendel el. Az eddigi rekvirálások ereeményével egyáltalán nincs megelégedve. Elrendeli, hogy ezután nem a fejkvótán felüli mennyiséget kell a gazdáknak beszolgáltatniok, hanem egy bizonyos, még eddig ismeretlen mennyiséget a városnak okvetlenül össze kell rekvirálnia. Ha ez nem sikerülne, úgy az ellátatlanok tejadagját a polgármesternek le kell szállítani.

Lifka mozi

karácsonyi játékrendje:

Hétfőn: Zárva.

Kedden: Csak egy napig!

Mr. Wood

(A kínai bálvány.)

Izgalmas detektiv történet 4 fe

Rendezte: Richard Oswald.

Szerda — csütörtök:

A diadalmas asszony.

Kezdeté d. u. 5 és este 8 órakor. Ünnepnap 3, fél 5, 6 és 8 órakor.

Keresztények szervezkedése.

Bangha Béla beszéde a szabadkai Mária-kongregációk dec. 16-i ünnepélyén.

Mélyen tisztelt Közönség! Szólni szeretnék a keresztények szervezkedésének a szükségességéről. Ez a szó: szervezkedjünk, olyan igazi korprogram, olyan igazi varázsigeje a mi korunknak, melyet mindenki érez; mindenki tudja, hogy csak a szervezkedésben van az erő; hogy az egyes ember, még ha Napoleon is, eltűnik, elenyészik. Ma csak az győz, aki tömegeket tud egy eszme zászlaja köré csoportosítani. A keresztény Magyarország is, ha élni akar, ha azt akarja, hogy a háboru utáni nagy átalakulások, forrongások, meglepetések között élni tudjon, kell, hogy megszervezze magát, mert nélkülül egyáltalán semmit sem jelent az, hogy mi, keresztény magyarok, az ország 95%-át tesszük és mi, katolikus magyarok, az ország 64%-át: hogy mi 13 milliónyian vagyunk katolikus magyarok ez országban. Ha ez a 13 millió katolikus meg van szervezve, akkor több, mint 13 millió; de ha nincs megszervezve, akkor nincs 13 millió se.

Miért szükséges az, hogy mi, keresztény magyarok szervezkedjünk? A sok ok közül csak három szeretnék kiragadni. Ez a szervezkedés szükséges 1) hitéleti szempontból, 2) a keresztény magyar nép erkölcsi erejének megőrzése szempontjából és 3) főleg azért, mert hiszen ellenséges szervezkedések is folynak, amelyekkel szemben nem állhatunk meg viszontszervezkedés nélkül.

Engedjék meg, hogy ezt a 3 gondolatot röviden kifejtsem. A mi hitéletünk nem az egyes ember kiválóságától függ, mint valamikor Mária Terézia, Mátyás, Szent László, Szent István egymaga volt az egész katolicizmus oszlopa. Ma csakis a tömeg, a megszervezett kereszténység szolgálhat oszlopul a hitéletnek. Vegyünk egy példát: ha megszületik a kat. autonómia, mi, kat. magyarok ezzel nem tudunk semmit sem csinálni, mert nem vagyunk megszervezve.

Más példa: ma a nagyvárosok rohamosan épülnek. Most jövök Szegedről. Csodálatos, mennyire kiépülnek annak a külterületi. Látuk Budapesten hogyan született meg pár évtized alatt a modern Csikágó, Tripolisz, a Lágymányos, Kelenföld és így tovább. szinte a földből születtek Magyarországon egészen új városok, és ezeknek sehol sincsenek templomaik! Ott él 5-10-15 ezer kat. magyar egy csomóban és 3 km-re van a legközelebbi templom. Már most egy nagyvárosi ember nem ér rá 3/4 órát gyalogolni, míg a templomba ér, különösen, ha családos ember. Szóval, a modern nagyvárosokban szörnyű hitéleti hiány keletkezett, a modern templomszükség, templomhiány. Mármost a régmódi világban ahol templom kellett, ott épített a földesúr, vagy a király. Ma azonban mindentől magának a közönségnek kell gondoskodnia. Nem lehet azt mondani, hogy építsen a püspök, mert van olyan egyházmegye, hol a püspökség egész kötségeit száz évre le kellene kötni, hogy a templomhiányon segíteni lehessen. A német Kat. Népszövetség, Amerikában a Kat. Szöv. gondoskodik a modern kor szükségleteiről, a hitéletéről. Magyarországon erre senkisé-

gondol. Szervezetlenségünk az oka szörnyű elmaradottságunknak a hitéletben. Így aztán nem csoda, ha a kat. nagytömegek a szociáldemokrata izgatónak az ölébe hullanak. Ki mutat rá azoknak a „boldogító” jelszavaira? Ahol nincs lelkipásztor, ott nem csoda, ha elszéled a nyáj. A modern magyar katolikuságnak nagy baja, hogy nem tud magán segíteni, mert nemegyeséges, nem gondolkozik egy fővel, nem beszél egy szájjal, nem eslepszik egy kézzel.

De a hitéleti kérdést most ne tekintsük! azt mondják, hogy ez a papok dolga. De én azt mondom, hogy a hívek jobban rászorulnak a hitélet hatásaira, mint a papok.

Másik igen nagy kérdés a néperköles és a szociális kérdés. Ezt keresztény alapon csak úgy tudjuk megoldani, ha mi keresztény magyarok szervezkedünk, ha közös erővel látunk hozzá a nagy feladatok közös megoldásához. Például segíteni kellene a modern szegénységen. Szegénységen nem a munkásosztály szegénységét értem, mert hiszen a munkásosztály nagy része most sokkal jobban áll, mint a hivatalnokok nagy része. Aztán egy bizonyos emberosztálynak és főleg bizonyos nagyvállalatoknak szinte özönével hull az arany az ölébe. A pénz, a vagyoni jólét kevés családban központosul és a nagy átlag, a középosztály egy része elviselhetetlenné váló nyomorba süllyed. Ez a kérdés azonban nem, mint első pillanatra látszik, pénzügyi és gazdasági, hanem elsősorban keresztény erkölcsi kérdés. Ez oly kérdés, mely a nép keresztény erkölcsét is nagyon sok oldalról közvetlen közelből érinti. Mert pl. ki ne tudná, hogy a mai fiatalság erkölcsi gyengeségének egyik legfőbb oka az, hogy a házasság lehetőségére oly rendellenesen messzire van kitolva? A mai fiatalság, ha oklevelet szerzett, nem tud megmunkálni 28-30-33 éves kora előtt. Ez azt jelenti, hogy már 17-18 éves korától fogva jóly életet él, mely a keresztény erkölcsnek ellenmond és éppen azért gyűlölni fogja a papot, templomot, mert érezni fogja azt az ellentétet, mely az ő lelkiismerete és a vallás között van. Milyen más volna ez, ha a társadalmi rendgyökerében megváltoztatható volna, ha a fiatal ember 20-22 éves korában megmunkálhatna! Mennyivel kevesebb arravaló leány is maradna akkor hopton! Ez közegészségügyi, gazdasági szempontból is káros, de meg gyermeknevelési szempontból is. Csak hogy a megváltoztatásra a mai bitang társadalmi berendezés mellett gondolni sem lehet. Megadja pedig az árát az egésznek a nép, a közönség maga és főleg a kereszténység mert ahol egyszer a lelkek letérnek a keresztény erkölcs utjáról, ott nem csoda, ha maga kereszténység is népszerűtlenné válik.

Nekünk tehát ilyen nagy elvek körül is csoportosulnunk kellene. Ide Széchenyi István kellene, aki megrázná, megfordítaná ezt a rendszert modern alapra helyezné.

Egy máskérdés. Az „egyke”-rendszer magának a nemzetnek az életfaját támadja meg és szívja ki a véréit. A modern gazdasági élet szörnyű sulya alatt félnek a csa-

ládok a gyermektől. Azt akarjuk, hogy az ország etekietben is hazafiasabb, magyarabb és keresztényebb legyen.

Más példa: a lakásnyomer. Valaki nagyon helyesen azt mondta: Ce n'est pas une partie de la question sociale: c'est la question sociale, azaz: a szociális kérdésnek ez nem egyik része, hanem ez maga a szociális kérdés. Melőttassanak meggondolni, hová törpül a gazdasági élet ott, ahol 3 idegen munkásesalád egy esomóra lapatolva fekszik, együtt férfi, nő, gyermek! Budapest, a tulzsufelt lakások klasszikus hazájában, a lakásoknak több mint a felében egy szobában 6 vagy több ember lakik. Szörnyű érzés, hogy 2, sőt 6 ember fekszik egy ágyban, a napot 3 részre osztva: 2 éjjel, aztán rögtön a helyükre fekszenek ketten délutánig és másis kettő megint estig, úgyhogy az ágy seba ki nem hül és nem szellőzik. Ez nemcsak nyomor, hanem ez borzasztó mélyre enged pillantani. Mi lehet az erkelesi élete az ilyen barommódra élő embereknek?

A modern lakás azonban elsősorban keresztény erkölcsi kérdés. Ez maga a család kérdése; és család nélkül nincs katolicizmus, nincs keresztény erkölcs. Hogyne érdekelne tehát mindajánkat a modern lakás kérdése?

Ezekre az irtóztatóan nagy feladatokra egyikünk sem vállalkozhatik egyenként. Ezért kell szervezkedni.

A harmadik ok a szervezkedésre azoknak a szervezkedésre, akiknek nem kell a keresztény Magyarország, akik máris oly lázasan szervezkednek, hogy már csak az ő példájukon is fel kellene buzdulnunk, hogy mi is védjük a mi igazainkat és sorakozzunk a mi zászlónk alá. Nem akarek a szabadkőművességről beszélni, de tény, hogy ők nagyon jól tudják céljaikat és nagyon szívósan összetartanak céljaik elérésére. Valahányszor egy nagy társadalmi kérdés fölvetődik, legyen az pl. kulturális, árvaügy, gyermekgondozás, iskolaügy, fölbirtokreform, választójog, vagy femializmus, a szabadkőművesek rögtön kalapács alá veszik az ilyen gondolatokat, hogy az ő szellemükben és izlésük szerint az egész vonalon munkába lépjenek. Erről a mi oldalunkon, keresztény oldalon szó sem lehet.

A Mária-kongregációkra próbálták ráfogni, hogy az ilyen kontraszabadjóvesség. Sajnos, erről szó sem lehet. Katolikus, vagy mondjuk, keresztény részen ilyenhez még csak fogható sincsen semmi. A mi nagy kérdéseinkkel senkisé nem törődik. Mi soha össze nem jövünk, hogy megbeszéljük a teendőket. Mi széthulló, oldott kéve vagyunk. Eszünkbe sem jut, hogy össze kellene ülni és legalább tanácskozni arról, hogy ne tanácskozunk-e valamiről.

És milyen felelősen, milyen megdöbbentő bátorsággal, vakmerőséggel szervezkedik nálunk a forradalom. Nálunk a forradalmi agitáció az orgiát üli igen sok esetben.

Hoztam egy ujságot magammal, melyet a félművelt és műveletlen tömegek között százezrével olvasnak. Ez a Népszava, a szociáldemokraták napilapja. Ezek az urak ott a Conti-utcában, hol ezt a lapot szerkesztik, mindig azt hangoztatják, hogy a vallás magánügy, de alig van egy számuk,

melyben a vallást a legnagyobb dühkel ne guynolják, gyalázzák; és sohasem a zsidó vallást, vagy a reformátust, lutheránust, unitáriust, hanem mindig csak a katolikus vallást gyalázzák. Egyik cikknek ezt a címet adják: Ne törődjétek aszal, hogy mit eszünk, vagy mit iszunk! — Krisztus persze azt mondta: Ne aggodalmaskodjatok tulságosan, hanem dolgozzatok. Biznunk kell ugyanis az Istenben, úgy munkánkat megsegíti. És ez az ujság meg meri tenni ezt gyalázatoságot, hogy egyenesen guny tárgyává teszi az evangéliumot, a kereszténységet, Krisztus Urukat magát. Magyarországon már így lehet Jézus Krisztust gyalázni. Azt teszi guny tárgyává ez az ujság, hogy néhány derék, buzgó keresztény urinó összerakott kb. 20 ezer koronát és imakönyveket vettek, hogy a katonáknak a frontra küldjék. A Népszavának persze szabad az ő ujságját sok ezer példányban naponta a frontra küldenie. Így ir tovább: Leleküket nem lehet az öreg irások mákonyával elaltatni. A Szentírást „fogatlan” próféták és szóvirágos, ködös értelmű evangélisták álomlátásainak mondja. Szerinte aki menyői üdvösséget ígér, az csal. — Ki ígért nekünk menyőországot? Ugye: Krisztus? Tehát Krisztus csaló, népbolondító! Nem pirulunk el a szeggyemtől, mi, 19 millió magyar keresztény, hogy a mi evangéliumunkat a mi Krisztusunkat, így lepökheti egy sekondai ujságíró kölyök, aki soha a mi katonáink lelkületét nem ismerte?

Hogy a mi derék magyar munkásnépünket ez a tábor már mennyire megszervezte, azt mutatják ennek a Népszavának az utolsó oldalai, ahol felsorolja, hogy csak Budapesten és környékén hány mindeféle gyűlés lesz csak a legközelebbi szombaton és vasárnap. És ezek már a leghihetlenebb apróságok szerint meg vannak szervezve. Egy nap Budapesten 30-40-50 helyen folyik ez a földalatti munka, folyik a munkások „megdopingolása”, folyik a munkások belekergetése a keresztényellenes forradalmi szervezetekbe. A mi papjaink pedig boldogan meghuzzák a harangot és imégtartják a litániát. 30 asszony elmondja a könyörgést, és azt hiszik, meg van mentve a haza. Megyünk a templomba, megmutatjuk toaletünket és azt hisszük, megtettünk mindent, amit az Isten követel tőlünk. Gyáva, hitvány nép vagyunk, míg meg nem tesszük miedast, amit kíván tőlünk az igazi keresztény tábert!

A keresztény magarságnak fel kellene ébrednie és észre kellene vennie, hogy ég már fölöttünk a ház. Ne mondja senki, hogy ez csak a vállás dolga! De mennyire nem a vallás dolga! Nem vesszük észre, hogy a keresztényellenes szervezkedés ami egzisztenciánkat is aláássza?

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszony! Ön jajgat, hogy nem tud gyermeke részére cipőt ruhát kapni? Nem vessz észre, hogy ez a spekuláció eredménye, hogy azok kik Magyarországon a kereszténységet a sárba akarják tapodni Magyarországon le szeretnék fölézni, a magyar közrűséget egzisztenciájában is képesek tönkretenni, csakugy ők osztalékokhoz jussanak?

Keresztény férfiember! Te félsz vallásodat nyiltan védelmezni és nem veszed észre, hogy nem is csak a vallásodról, hanem a zse-

bedről is szó van? Nem veszed észre, hogy fiadat nem bírod kitanítani, mert ez annyiba kerül, hogy bírod ki? Ha nem lesz szabadkőműves, nem mehet előre a fiad!

A szervezkedés szükségessége, ez volt az a kérdés, melyet ma megbeszélésül kiüttem és most befejezésül még csak egy rövid hirt szeretnék önökkel közölni. Amióta eszemet tudom és itt Magyarországon az állapotokat figyelem, mindig az volt a meggyőződésem és azt hiszem, minden komolyan gondolkozó keresztény emberé ebben az országban, hogy ha mi keresztény magyarok szervezkedni akarunk, az első lépés a szervezkedés terén nem lehet más, minél egy erős, versenyképes, hatékony modern, pártfeletti kereszténysajtó megteremtése.

Mi magyar keresztények úgy vagyunk, hogy minden újságíró gyerek megrughat bennünket és nekünk nincs módunk, hogy kivédjük ezt a támadást. Nem ismerem a szabadkai lapokat; fontosnak róluk, hogy tisztességesek, de tudom, hogy Budapesten 24 napilap közül csak 3 van keresztény kézben és 21 nagyrészt szabadkőműves állásponton van. Valahol megjelenik a Mária-Kongregáció: az is bűn: ha valaki minden hónapban egyszer áldozni mer, ha valaki imádkozni mer, vagy hitet valja, terjeszti: ez mind bűn. Akarhányszor valahol Kongregációt akarunk letesíteni buzgó papok, roktón jön az ellenséges s... és azt hazudja, hogy a felekezeti békét akarja megbontani. Nem a börtönbe való gazemberség ez, mely megragalmazza a tiszta belső hitéleti mozgalmat? És mi nem tudunk védekezni, mert mi-

esenek lapok a kezünkben. Hát nem lehetne a 19 milliónyi keresztények egy amerikai stílusban készülő keresztény magyar napilapot készítenie, mellyel egyszerre visszahódíthatnák a keresztény újságírói társadalmat? A legkomolyabb kezdeményezések meg is történtek már. A legutóbbi hétkezdésben mozgalmat is indult meg hogy részvénytársasági alapon ilyen vállalat létesüljön, nem kevesebb, mint 5-10 millió korona alapítékkel (Eljenzés és taps), 25, vagy 50 koronás részvényekkel. Az aláírás jan. 8 tól apr. 8-ig tart. Mutassa meg a magyar kereszténység, hogy tud magán segíteni! Püspöki karuk újmagasabb emberai a legmélyebben érdeklődnek az ügy iránt és már eddig is egy millió koronát összeadtak.

Nem szabad tovább tehetetlenül élnünk! Ha van bennünk keresztény önérzet, felkészülés a jövőre boldog és keresztény Magyarországra nézve, akkor teremtsünk most minden erőnknek összességével, minden embernek gátra állításával mindekeletét sajtót, sajtót, sajtót! (Viharos eljenzés és taps).

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platinából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyancsak szájpadlás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombálások).

Schäffer Béza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 58.

Naplójegyzetek.

Irta: Klingler István

Ápr. 18-án a segélyhelyen. — A háború kiméletlen, vasóklével belekapott, belemarkolt mindenbe. Az én gondolkodásmódomat is zavarossá tette, valóságos agrázkodást idézett elő fejemben a sok átélte borzalom. A sok seb, gránát könny, sóhaj, halálordítás egyszerre szivódott be eszembe és most ott összevissza zagyválva keringenek legalább az emlékei ezeknek... Mert minden legkisebb dolog, mint a fényképlemezen, megörökítették bennem. Csak úgy zúg a fejem a sok gondolattól, szinte túl van telítve, de ezek a gondolatok, éppen mert nincsenek rendezve, nem tudnak kifelé törni, kifelé hatást gyakorolni, akár egy vasdarab összekussált mágnes-molekulái. Így hát csak akkor pattan ki egy szikra a chaosból, ha külsőleg oly dolgot látok, mellyel a gondolatok, vagy emlékek egyike némiképpen összefüggésben van. Ha sebesültek vándorognak az ablak alatt, akkor az esős éjszakákon dúló gránátüze gondolok és hat részre szakadt népfelkelőre, kinek otthon kilenc gyermeke volt. Meg arra a fiatal gyermeknek való katonára ott a balszárnnyon, ki mindig a lörés mellett ült és előre-hajló nyakkal figyelt minden eseményre, míg egy brutális bomba fejt szét nem loccsantotta. Gondolok, gondolok most már sok mindenre... Az istentelen, hideg, szeles napokra, melyeken feltűrt gallérú köpönyegben álltam egy harántátnak támaszkodva, hogy

a szél szárítsa meg rajtam a sarat. Közbe meg nézegettem a vonal mögötti község romjait, nehéz probléma elé állítva önmagam: melyik volt a 30-40 em. magas falak között a templom, vagy legalább hol merre állt az Isten hájléka... Felkézek az égre, melyen két nehéz repülő berreg. Allatuk egy sirály csapdok a kettőtört, lombjuktól megfosztott fák között, mely talán a tengerrel tévedt ide. Összerendeznek: légi terpedónak néztem a szegény madarat. Pár kört ír még le a levegőben, aztán leszáll egy kőfalra a rajvonat előtt, én mosolyogva kezdek, mert tombol szívemben az öröm, hogy egy kedves madárkát látok a pusztulás országában, gépiesen pár lépést teszek, kidugom fejemet, hogy megnézzem a kedves jászogót, egy konvéd visszahúz, golyó cirreg el mellettem... ez olyan gyorsan történt egymásután. És aztán megint csak gondolataimba mélyedek: hát nincs izgalom a háborúban? De aztán lehagoltan konstátalom: háborúban érzelmi momentumokról beszélni esztelenység, vagy oly hiú vágy, mely sohasem fog bekövetkezni. Inkább a háborút kéne elkerülni...

Nagyon-nagyon fáj a szívem, ahogy leültem egy kézigránát-ládikára és révedező szemekkel néztem magam elé. Igen az ideálok csak a levegőben vannak meg, megtestesítve nincsenek. Itt a földön csakis és kizárólag az ököl a gyilkol dolgozik, hogy tud egyik

a másikon érvényesülni...

Borús lett a szemem előtt minden, pedig a nap kiragyogott és a szél is alábbhagyott. Felszállott a sirály a kőhalomról, halk suhogással elrebbent fölöttem és szállt hazája felé, a napsugaras tengerre. Rája szegeztem lúsz szememet, néztem nedves tollzatát, míg el nem tűnt a messzeségben. Elrepült a sirály és nálunk ismét megindult a zenebona. Aknák és nem madarak röpködtek halálos vijjogással felénk, gránátok hasogadták a levegőt és tépték a földet, marcan gölték az emberi testeket, mélyítették a sebeket lelkünkben. Az olasz ránk szorta vagyónát, hogy legyilkolhasson bennünket, inkább szenved ő is otthon... Bemegyek kis fedezékembe és kiteszítom fejemből ezeket a gondolatokat. Leszem, melyik forró vasdarab tépi össze emberileg érző és gondolkodó szívemet...

Jul 3. Orosz front. Künn hogy dübörögnek az ágyúk... Kitekintek a viskó ablakán és látom, hogy por és füstfelhőbe vannak burkolva a szelid lejtőjű dombok. Undok gránátok remegtetik a ház ablakait és dobják a magasba a földet. Hát igen, támadás van és ez így szokott akkor lenni.

Estére mi is bemegyünk. A nap már lebukott a fatornyocska mögött és csak várjuk a szürkületet. Akkor azután egymásra nézünk, megöleljük egymást és egyenként szakadozva útnak indulunk... Nem tudom mintha kis lázam volna ma este, hogy miért, ki tudja? Másoknak a félelem is izzadásgótot csal homlokára, nekem nem attól van. Valami úgy dolgozik bennem és nem tudom, mi az. Neki támasztom homlokomat a hús ablaktáblának és elnézem a 9 nyüzsgést az országúton. A baloldalon engedelmes máháslovak döcögnek befelé, a jobb oldalon könnyű sebestültek vándorognak, a földek közt hordágyakat cipelnek a szanitécek. A hátuk mögött veri az orosz az országukat. Nagyokat puffannak a srappellek a szürkés kék égboltozaton. Nem azért lüktet a szívem, mert látom mindezeket. A szemem rájuk szegeződött a sok nyüzsgés szinte elszédített, csak összefüggéstelen mozgó homályt látok és lelkem egész máshel van most. Ó, nagyon messze...

Van még a kenyérzsákomban egy rózsaszínű kártya, megírom az anyámnak. Megvizsgálom. Jó lesz? De minek is vizsgáltam, hisz eddig ő vigasztalt engem és biztos megtudja a valót, ha most én vizsgáltam őt. De lehet-e a fájdalmat sorokba gyűrt, vagy ha már sikerül is, lehet-e a holt betű a vigasztalója annak, akinek elveszett az ami szívének legdrágább kincse? Elkésérsitem anyámat? Nem, azt nem teszem... Hisz mindig jó fiú voltam. Együtt sirtam a sirókkal, nevettem a nevetőkkel, megvizsgáltam a gyermekét, ki játék közben elvesztette fényes krajezját a porban és letrőltém könnyeit a haredzett családapának...

Láttam megöszülni édesanyámat, együtt küzdötünk vele otthon és most 21 éves vagyok és puská van a vállamon. Helyes. Menyit álmodtam fiatal koromban! Igen, fiatal koromban, ismétlem, mert már öreg vagyok. A sok vihar, melyen keresztül estem, redőket vont homlokomra, töprengőkké tette a szemeket és sápadtá az arc-

színt. A barna hajszálok között már fehéreket is fedeztem fel és arcáim beszettek... Egyszóval öreg vagyok. De hogy is állunk azokkal az ifjúkori álmokkal? Olyan élénken emlékszem rá, mikor esténként anyám mellé ültem ki a padra, megököltam az arcát, ő végigsimogatta a hajamat és én meséltem neki az én terveimről. Majd, ha nagy leszek, bizony végre hajtom valamennyit, hisz van bennem erő és bátorság. Az Isten megvilágította az utat melyen járnom kell... Ő nem szólt semmit, csak nézte az eget, amerre esténként vilámlani szokott. Talán tudta, hogy az álmok nem teljesülnek. Bizony nem is teljesültek... De mégis, hazudok, egy teljesült. Látam a tengert, mikor múlt év októberében ellentámadásra mentünk az olaszoknál. Kiegyenesítettem megörnyedt válsámat, pillanatra felragyogott a szemem és néztem a csillogó vizet és a csapkodó sirályokat. De jött egy srappell, megremegtette a levegőt, kispriccelte golyóit és hármat a földre terített közlünk. Belsőmben pedig megszólalt egy hang: Fordítsd el a fejed, ne nézd a niú csillogást, előre és leginkább fölfelé a tekintet. Szedd össze vágyaidat és dobd be őket a tengerbe, az első és utolsó beteljesült álmodba... Úgyis tettem.

Azóta nincsenek céljaim, de a lelkem mégis tele van gondolattal. A jelen borzalmi eszembe jutatják a múlt terveit, melyeknek a jövőben kellett volna teljesedniük. De künn dül a fürgeteg, kezemben puskát szorogatok; egy elszáradt virág van a sapkámra tűzve és apró fakesztek ugrálnak a szemem előtt, melyek elhagyott tájakra vannak tüzdelve és sápadt, kiterített emberek, kiknek gelyó van a szívében... És látok egy asszonyt futkosni a nádas körül éjjelente kibontott hajjal, amint keres valakit...

Összeborzongok, megosóválok fejemet és eltávozik az ablaktól. Nem jó ez a sok gondolkodás. A borzalmak közepette — hihetetlen! — végtelen finomná fejlődött az érzésvilágom. Mikor visszas gondolataim vége felé járok és a borzalmakra való gondolás felizgatta lelkemet, el fog a fuldoklás és kérdések tömege tör elő bensőmből: Miért? Miért van mindez? Ilyenkor mintha a hátam mögött állna egy komoly alak, mintha szeliden átkarolna és kezével kifelé mutatna az ablakon, arra, amerre egy nagy faragatlan fakesztt áll és tövében hősök pihennek. Ők meghaltak és szüntelen voltak terveik, álmaik, szintén volt édesanyjuk és éppúgy éreztek mint én... És mégis volt bátorságuk meghalni...

Künn már készülődnek. Szóltanul állnak az öregek és cipőiket nézegetve gondolkodnak.

— János, rögtön megyek, csak irok még pár sort haza.

„Kedves Anyám! Hogy áll a termés? Remélem a lehető legjobban. Nálunk már aratnak is. Isten veled, viszontlátásra!... Hű fia, Pista.”

Bácskai utasok figyelmébe!
A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap-árusítóinál.

Hangverseny a zárdában.

— Diákleányok karácsonyi előadása. —

(Saját tudósításunk.) Igen sikerült kellemes előadást rendeztek szombaton este a felső kereskedelmi iskola növendékei a zárdában. A több száz főnyi előkelő közönség igazi élvezettel nézte végig a gazdag műsort, mely Szávay Gyulának gyönyörű háborús prologjával kezdődött, Deák Nelli bátor előadásában. Bellini Norma c. operájából játszották el a nyitányt Fischer Rózsi és Galambos Rózsi. Gábor Andornak „A kofa” c. vigjelenetében Miskolczy Gizi igen talpraesetten adta a kofa szerepét, Faludi Irén a nagyságot és Bata Mici a rendőrt.

Janiga Beria Chopin-valcserrel játszott Kosztolányi Mária Revicky Pán halálát szavalta és Németh Etelka Hoffmann Necturne-ját játszotta hegedűn; — zongorán Dugovich Böske kísérte.

Ezután Kohajda Margit, az intézet tanára mondotta el ünnepi beszédét. Az emlékek temetőjében — mondá — legszomorubb kő 1914 jun. 9. Ezt egy nemzet tartja testén. Köréje vérpiros rózsák hullottak. E világban csend van. De megszólal az új harsonája, fölkel a holt sereg és a fölfelé vezető országuton halad a szent kereszt felé. Ez az új a hadak útja. Fehér lelkük a magas égben imádkozik érettünk. Nem szabad tehát csüggednünk, ha az életben folytonos keresztutakon haladunk. Az Isten félelme meghozza az örö-

kös nyugalmat és boldog viszontlátást a lelkek világában és még is megnyugodni nem tudunk; keressük e felfordulás okozóját. Mindenki keressük, csak önmagunkba nem mélyedünk. Keveset kérjük a Krisztust. Pedig az ő szeretete ad erőt. Menjünk el lélekben a bethlehemi jászolhoz, térdeljünk le és esdéljünk; Oh, jőjj, béke angyala, töröld le könnyeinket, hogy teljes örömmel zenghessük mindnyájan: Dicsőség a magashan Istennek és béke a földön a jóakaratu embereknek!

A szép beszéd után Szepessy Lászlónak Szent Ferenc karácsonyestje c. melodramáját szavalta el mély hatással Dugovich Böske, Fischer Rózsi zongorakiséréttel. Végül 3 előképet mutattak be a lányok, oly bájosan, kedvesen, hogy a könnyekig meghatották a közönséget, különösen a szép harmóniumkíséret és énekek miatt Szűz Máriát Láhner Margit alakította; angyalok voltak: Pálffy Margit, Kántor Ilonka, Gaál Mária Fábán Klára, Fürstner Viktoria, Vojnich Böske. Kis angyalok Resch Margit, Dózsay Katica és Hunyadi Margit.

A felejthetetlen és szépen sikerült est jóvedelmét felerészben a hadiözvegyek és árvák, felerészben pedig az iskola segítő egyesülete javára fordítják.

Az előadást szerdán d. u. 5 óra-
kor megismétlik.

NAPI HIREK

Kisérletjárás.

Ira: Bartók Márta.

Verszagtól illatos sötétlő éjben
Temető hantjából kísérlet legben.
Szürke ködfátyola táncol a légben,
Fa, fű megrebben.

Minden elhallgat.
Zöldelő mezőkön néma sír jajgat;
Kelnék a holtak.
Zugó szél szomorú nótákat hallat.
Múlt éjjel ennyien aligha voltak
Kisérletvilágban fehérő holtak.

Szellő elhallgat amulatába,
Villám mérgeiben beleült fába,
Hold sárga vére fut sárlójába,
Hullat az égből keserű könnyet,
Menekvő varjú égőfa fészékéből
Ledob egy kölyköt.

Özvegyek száza aludni nem tud,
Hátukon borzongás rémképe lőt-fut;
Maga előtt lát lecsapó ölyvet,
Olvasgat szent imakönyvet.

Tizenkettőt üt bugón az óra:
Vissza, a sírba hát, nyugovóra!
Kap fel sok vitéz vad szellő-lóra.

Millió sóhaj sulya kerengett,
Szépséges menyasszony nem egy
[merengett...]
Az éj derengett...

— Kiténtetett tábori lelkészek. A legutóbb kiadott „Pastoralbiatt” a következő kalocsai egyházmegyei tábori lelkészek kiténtetéséről számol. Anisich Jenő (2. o. hadiékítm. vöröskeresztes diszj. v.) Bell Antal és Berger Antal volt tábori lelkészek (u. a.), Csányi István (2. o. lelkészi érdemkereszt), Dittelján István (2. o. lelkészi érdemkereszt és 2. o. vöröskeresztes diszj. v. hadiékítm.), Hauk Márton

(2. o. vörösk. diszj. v. hadiékítm.), Kanyó Lajos (Signum Laudis a katonai érdemkereszt szalagján és 2. o. vörösk. diszj. v. hadiékítm.), Probojesevics Antal (2. o. lelkészi érdemkereszt), Svaka Ferenc (a Ferenc József-rend lovagkeresztje a hadiékítménnyel és kardokkal), Vajay László (2. o. lelkészi érdemkereszt a vörös-fehér szalagon), Veres Mihály (Signum Laudis a katonai érdemkereszt szalagján a kardokkal és 2. o. vörösk. diszj. v. hadiékítm.), Wier János (2. o. lelkészi érdemk. a hadiékítm.).

— Országos birkózó-verseny Szabadkán. A szabadkai sportélet igen nevezetes eseménye lesz az e hó 30-án, vasárnap, délután a Munkás Testedző Egyesület által rendezendő birkózó-verseny, melyre ezidőszent a fővárosi sportegyesületek közül beneveztek: a Budapesti Munkás Testedző Egyesület, a Máv. Gépgyár Egyesület, a „Török” Sport-Egyesület. A birkózó-verseny iránt élénk érdeklődést mutatkozik. Az érdeklődést magyarázza az a körülmény, hogy a szabadkai birkózók elsőrendű erőkből kerülnek ki. Résztvesznek szabadkaiak a mérkőzésben: Bacsi Béla, aki a napokban a Bpsten megtartott senior-verseny alkalmából a középsúly I. díját nyerte el; résztvesz Keczei Mészáros is, aki a középsúly II. nyertese; Zemko János, aki a nehézsúlyban Délmagyarország birkózó bajnoka ugyancsak kiáll a porondra.

— Karácsonyfa-ünnepély a gyermekmenhelyben. Szépen sikerült karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a szabadkai Fehérkereszt Egyesület nemesen élő vezetősége a gyermekmenhely intézetében tegnap

délután. Ott láttuk többek között: Birkássné Szuchich Adrienne urnőt, a Fehérkereszt-Egyesület elnök-nőjét, Mamuzsich Lászlóné másod-előnököt, Vojnich Dezső prépost-plébánost, Connen Vilmosnét, Barkács Máriát, Loosz Istvánnét, Vojnich Gyulánét és Vojnich Elemérnét. Az ünnepélyt a gyermekcsereg éneke nyitotta meg; utána Vojnich Dezső prépost-plébános tartott rövid, de szívhez szóló beszédet. — Majd egy kis gyermekmenhelyi ápoló leányka szavalata következett. Utána az intézet ügybuzgó gondnoka, Vadász Gábor úgy a gyermekek és anyák, mint a menhely vezetősége nevében hálás köszönetét fejezte ki a Fehérkereszt-Egyesületnek azért a sok nemes és jó indulatért, amellyel a jótékony egylet a gyermekek iránt viseltetik. — A gyermekek ujjb éneke után az ajándékosztásra került a sor.

— Bangha Béla beszédét helyszűke miatt sajnálatunkra csak kivonatossan közöljük.

— Lopják a postacsomagokat. Két fiatal suhanc az állomás mögött levő kertben éppen egy postacsomagot bontott fel, mikor lecsapott rájuk a katonai járőr. A csomagot a gyerekek fényes nappal az állomáson lerakott postacsomagok közül emelték el. 161 korona értékű gyógyszer volt a dobozban. A tolvajokat följelentették a fiatalkoruak bíróságánál.

— Adomány a szegényeknek. Molcer Károly utóda vaskereskedő cég ma délelőtt 200 koronát adott át a polgármesternek Szabadka szegényei számára.

— Sorozzák a 18 éveseket. A honvédelmi miniszter táviratban tudatta a város tanácsával, hogy az 1900. évi B. osztályú népfelkelők összeírását elrendelte s a szemlélt, néprnyelven sorozást már januárban megtartják. A szemlén alkalmassnak talált 18 évesek február 6-án vonulnak be csapattestekhez.

— Drága kalács a katonáknak. Antunovics Józsefné IV. kör, Körutca 467. számú lakos az állomáson átvonuló katonáknak apró kalácsokat árult, darabját 50 fillérért. Följelentették a rendőrkapitányságnál.

— Gépszijj helyett balta. Budai József gépész Baján az Apolló-mozi mellett lakik egy deszkabódében. Innen a géperől egy vastag gépszijjat loptak el, 1600 korona értékben. A tettes egy baltát hagyott hátra. Az egész megyében folyik a nyomozás a betörő után.

— A Horvát Országos Bank R.-T. részvényeinek emelése. A Horvát Országos Bank R.-T. alapítójának 10 millió koronáról 20 millió koronára való felemelése iránti jegyzések f. hó 10-én a legjobb eredménnyel befejeztettek, miután a kibocsátott összes részvényekre az opció joga gyakoroltatott.

— Hoppon maradt pesti rokonok Zemkó András, VIII. kör, Nándor utca 55. szám alatti lakos, máv. kalász és Marianovics István budapesti fűszerkereskedő szállítási igazolvány nélkül akartak Budapestre szállítani 290 kiló friss sertéshúst, melyet egy ismeretlen nagyfényi gazdától vettek, hogy budapesti rokonaiknak kedveskedjenek vele. A húst az állomáson

lefoglalták és átadták a városi hentesüzletnek. Így maradtak hoppon a pesti rokonok.

— Törvényszéki tárgyalások. A szabadkai királyi törvényszék mint büntető bíróság által főtárgyalásra a következő ügyek tűztek ki december 28-án Lakatos Mária, Farkas Verona, Kalmár Istvánné btkv, Kovács Jánosné btkv, Pet-hovics Antal és tsa, Cseesi Rozál és tsa, Halász György és tsa, Hollig Andrásné és egy tsa, Haurilo József btkv, Moravcsics György né, Paddi Márton btkv.

— Új székelly vármegye. Gyergyó lakóinak mintegy harminc tagu küldöttsége járt a napokban Tolnay Lajos főispánnál, akit arra kértek, hogy terjessze a belügyminiszter elé azt a memorandumukat, amelyben Gyergyónak Csikvármegyétől való különválását és külön megyében való kikerítését kéri. A főispán megígérte, hogy a memorandumot illetékes helyre juttatja és a belügyminiszternek meleg figyelmébe ajánlja.

— Fénykép-, levelezőlap- és arc-képnagyítás vagy festés leggyorsabban és legolcsóbban a villanyteleppel szemkőzt az Ádám Róbert-féle üzlet mellett levő „Esperanto” műteremben készül el. Szegénysorsu nyugdíjasok, özvegyek és árvák a beszerzési áron kapnak itt mindent; igazolványokra szükséges képet pedig özv. Czéner Andorné utján ingyen is kaphatnak.

Korzó Mozi

műsora.

Dec. 25, 26, 27 kedd-szerda-csütörtök

Molnár Ferencz
örök becsü regénye

Pál-utczai
fiúk

Megható gyönyörű színjáték. A budapesti Urániában óriási siker mellett játszák.

Amerre a szabadkai hősök járnak! Diadalmas előnyomulásunk Velence felé Pokoli harcok a Piavánál.

Eredeti hadi felvételek.
Kezdete: ünnep- és vasárnap d. u. 2 1/2, 4, 6, 8 órakor. Kétköznapi 5 és 8

Színház.

— Szombati és vasárnapi előadások.

Szombaton este a „Legénybucsu” c. háromfelvonásos operettet adták elő a színházban, a két ut tag: Heldy Juci és Tibor Dezső fellépésével. A többi fontosabb szerepkört Révész Ilonka, Komlós, Remete és Rónai látták el. Holdy Juci Stella grófnő, Révész Ilonka pedig S efi szerepében aratott fényes sikert. Mindaketten kellemes meglepetésben részesültek: egy-egy gyönyörű virágcsokrot kaptak,

amit graciózus játékkal méltán meg is érdemeltek. A férfiszereplők is mind egytől-egyig kifogástalanok voltak.

Vasárnap délután a „Lengyelvér“ került színre, ugyanolyan szereposztással és sikerrel, mint kedden. Komlós és Révész tánckelettsőt a közönség tom oló tapssal megújráztatta. Vasárnap este „Öfensége kalapja“-t adták harmadszor táblás ház előtt. Kényes Margit, Komlós nagyon jók voltak. G.

Színházi műsor:

Hétfőn nincs előadás. Kedden délután fél 4 órakor le-szállított helyárral *Tiszavirág* nagy operette. Este bérletszünetben rendes helyárral *A csokoládékatona* operette.

Szerdán délután fél 4 órakor le-szállított helyárral *A csokoládékatona* operette. Este bérletszünetben rendes helyárral *Lili* operette.

Csütörtökön A) bérletben *Le-génybucsu* nagyoperette.

Pénteken B) bérletben *Mágnás Miska* nagy operette.

Szombaton A) bérletben *Gyur-kovits lányok* vigjáték.

A városi színházban az estéli elő-adások pontosan fél 8, a délutáni előadások pedig fél 4 órakor kezdődnek.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetséges könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

KORZÓ MOZI MUSORA:

Este nincs előadás.

Kedden szerdán, csütörtökön: *Molnár Ferenc* örökbecsű gyönyörű regénye: *A Pál utcai fiúk*. Budapestben az Urániában óriási sikerrel játszik. A második szenzációs sláger: *Amerre a szabadkai hősök járnak*. *Pokoli harc a Piavenál*. Eredeti haretéri felvétel olasz földön.

Péntek-szombat vasárnap: *A nap átká*. Megkapó drámai színjáték. Főszerepben *Mária Carmi*. A nagy művész nő híres alakítása:

Hétfő-Kedd; Szilveszteri és új évi műsor nagyszerű slágerekkel: Pethes Imre a nemzeti színház művésznőnek felléptével: *A papagály*. filmjáték 3 felv. *Szélszék kisa szony* pompás vigjáték 3 felv. és a nagyszerű pótműsor.

ELITE MOZGO

Fényes ünnepi előadás!
Karácsonyi slágerek!

Kedden 25-én

Lángokon keresztül

Dáni dráma 3 felvonásban.

26-27 Szerda—csütörtök

A fekete asszony

színmű négy felvonásban és a fényes pótműs r.

Előadások kezdete: hétköznap fél 6 és fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap pedig 2-8-ig és este fél 9 órakor.

Apolló Mozi

nagy szenzációja karácsony első nap, kedden, második nap szerdán leghíresebb detektív mester

Fantomas legnagyobb kalandja: Hel Steen örökösai.

Mozgófényképszínház.

LIFKA MOZI HETI MŰSORA

Szerda—csütörtök: Franciska Bertini az olasz filmtragika leg-megrázóbb alakítása: *A diadalmasszony*.

Péntek—szombat—vasárnap Berregi Oszkár felléptével *A föld embere* egy mérnök tragédiája 4 felv.

Róka, görény

bőröket valamint más némes szór-méket, legmagasabb árban megvesz

Kertész Miklós

divatszűcs, Vörösmarty-utca 52 szám.

A világlítási rendelet

határozatával a fényhatás csökkenése nélkül csakis

Tungsram félwattos lámpákkal

lehet betartatani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsram-lámpákat.

Új magyar Vörös-kereszt sorsjegy!

Részletfizetésre:

2 drb 25 havi részlet á 6 K
5 drb 24 havi részlet á 15 K
10 drb 30 havi részlet á 25 K
Az első részlet kifizetésénél átadom törvény értelmében kiállított részle ivet, úgy hogy a legközelebbi huzásban már résztvesz. Huzás már jan. 5-én. Vidéki megrendelés portómentes. Fényeremény 1 millió kor.

Kapható

a Kunitz-Bankban Szabadka, Eötvös-utca.

Harry

luxus bőrtisztító krém garantált valódi békeidőbeli minőség.

Harry

az urivilág kedvelt sovropasztája. Eladási árak 1917 november 10-től 40. sz. 1 doboz 2 K, 60. sz. 1 doboz 3.50

Kapható Szabadkán minden előkelőbb üzletben.

Harry

sovropasztánk látszólagos magas ára dacára mégis a legolcsóbb, mert a használatban kitűnik, hogy hasonlíthatatlanul kiadósabb, mint a különféle fajta hadicipókrémek, melyekről 3-4 doboz szükséges, hogy 1 doboz „HARRY“ pasztát pótoljon. Nagybani szétküldési telop.

Reiter és Társa
vegyészeti gyár
Budapest, VII., Isván-ut 69

Ujságkihordó

leány felvétetik a „DELVIDEK“ kiadóhivatalában Rákóczi-utca 20.

IZLÉSES ÉS OLCÓ ÜZLETI LEVÉL-
::: PAPIROK ES BORITÉKOK A :::

SZENT-ANTAL
KÖNYVNYOMDÁBAN
SZEREZHEŐK BE.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek

Fiókok: Szabadka, Zagreb, Karlovác, Novi Cirkenica.

Befizetett alaptőke 10.000,000 és tartalékalap 2.000,000 K.

Elfogad: betéteket könyvecskékre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapírokat (állami csekket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi ére- és papírpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

== Atvesz letétbe és kezelésre értékpapírokat. ==

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbir-tokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsájt: 4% és 5% (utóbbiak 3% nyeresémmel) pupilláris biztosságu, adómentes, mindenféle óvadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGI LEGELŐNYŐSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá bürzei és kommissionális megbízásokat.